تأثیر روش‌های آموزش سخنرانی و تفحص گروهی بر میزان یادگیری دانشجویان پرستاری در درس بهداشت جامعه (۱)

مجید هروی‌کریموی، مریم جدیدمیلانی، ناهید رژه

چکیده مقاله

مقدمه. در کشور ما روش‌های نوین تدریس در دانشجویان پرستاری کمتر مورد توجه واقع شده است. با توجه به اهمیت ارتقای آموزش پرستاری و استفاده موفقیت آمیز از روش‌های نوین تدریس، بخصوص تفحص گروهی، این تحقیق به منظور تعیین مقایسه‌ای تأثیر روش‌های آموزش سخنرانی و تفحص گروهی بر میزان یادگیری دانشجویان پرستاری در درس بهداشت جامعه (یک) در دانشگاه شاهد سال ۸۱-۱۳۸۰ انجام گرفت.

روش‌ها. این پژوهش، مطالعه نیمه تجربی است که به صورت سرشماری بر روی ٤٩ دانشجوی پرستاری دریافت‌کننده واحد بهداشت جامعه (یک) در سال ۱۳۸۰ انجام گرفت. پس از همسانی متغیرهای: سن، جنس، معدل ترم گذشته و استفاده از خوابگاه، به صورت تصادفی در دو گروه: ٢٤ نفر تدریس به شیوه تفحص گروهی و ۲۵ نفر تدریس به شیوه سخنرانی قرار گرفتند. یک مدرس در ساعت صبح در طی ١٦ جلسه ۱۰۵ دقیقه‌ای به آنها آموزش داد. ابزار گردآوری داده‌ها فرم اطلاعات دموگرافیک و آزمون بهداشت جامعه به صورت چهار گزینه‌ای بود که در اولین جلسه درس فرم اطلاعات و پیش‌آزمون و در جلسه نهایی پس‌آزمون از دانشجویان به عمل آمد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS-9.5 و نتایج به صورت توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار و مقایسه گروه‌ها با آزمون من‌ویتنی (Mann Withney) و ساین (Sign) انجام شد.

نتایج. میزان یادگیری در هر دو گروه تدریس به شیوه سخنرانی و تفحص گروهی افزایش معنی‌داری یافته بود ولی میزان یادگیری در گروه تفحص گروهی از گروه تدریس به روش سخنرانی بطور معنی‌داری بیشتر بود. معدل ترم گذشته در گروه تدریس به شیوه سخنرانی با میزان یادگیری همبستگی متوسط مثبت داشت.

بحث. شیوه تفحص گروهی با توجه به فعال کردن دانشجو در یادگیری، رشد مهارت‌های اجتماعی، برقراری ارتباط در فراگیران می‌تواند جایگزین شیوه آموزشی به روش سخنرانی شود. به مدرسان و برنامه‌ریزان آموزش پرستاری پیشنهاد می‌شود که در آموزش دانشجویان، آن را بکار گرفته و برای شناخت نقاط ضعف و قوت آن مطالعات بیشتری انجام شود.

واژه‌های کلیدی. روش تدریس، تفحص گروهی، سخنرانی، یادگیری، دانشجو، پرستاری، بهداشت جامعه.

مقدمه

تدریس یکی از عناصر اصلی فرآیند آموزش و پرورش است که در کارآیی نظام آموزشی، نقش مؤثری ایفا می‌کند. در جامعه‌ای که سیستم تعلیم و تربیت آن بدون بحث و انتقاد، امور را می‌پذیرد و بدون تفکر منعکس می‌کند، خطر پدید آمدن انسانی فاقد توان و نیروی تفکر در جامعه زیاد می‌باشد. امروزه، تدریس بیشتر به معنای انتقال معلومات از ذهن معلم به شاگرد است، کم کم دانش‌آموزان، انباشته از مطالبی که با نیاز و فکرشان متناسب نیست، می‌شوند، به تدریج یادگیری ایجاد کسالت می‌کند و نه تنها در سازندگی آنها نقش مؤثری ایفا نمی‌کند، بلکه زمینه رکود علمی و دلزدگی از فعالیت‌های علمی را فراهم می‌سازد(۱).

آدرس مکاتبه. مجید هروی کریموی (عضو هیأت علمی)، دانشکده پرستاری و مامایی شاهد، جنب بیمارستان مصطفی خمینی، خیابان ایتالیا، تهران.

e-mail:heravi@shahed.ac.ir

مریم جدیدمیلانی و ناهید رژه، اعضای هیأت علمی دانشکده پرسناری و مامایی شاهد.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

در آموزش پرستاری نیز، ارتباط بین آموزش پرستاری و خدمات پرستاری در حال رشد مداوم است. به هر حال، آموزش پرستاری زمانی می‌تواند پویایی خود را حفظ کند که زمان و مکان را بشکند و به سمت ابداعات، نوآوری‌ها، توسعه آنها و استفاده از روش‌های نوین تدریس و یادگیری پیش رود(۲). امروزه برنامه‌های آموزش پرستاری بطور عمیقی روی پوشش محتوا و آزمون اهداف رفتاری متمرکز می‌باشد. به علت تمایل زیاد مدرسان پرستاری به شیوه‌های تدریس سنتی، فراگیران فقط یاد می‌گیرند یا حداقل وانمود می‌کنند، آنچه را معلم تدریس کرده است، فرا گرفته‌اند، در صورتی که باید از ساختاری استفاده کرد که فراگیران بتوانند، بهتر یاد بگیرند و در آن بیاموزند که چگونه یاد بگیرند. دستیابی به چنین هدفی، مستلزم این است که مدرسان، در طراحی تدریس، از شیوه‌های نوین تدریس استفاده کنند و ضمن ارزیابی مناسب آن با اهداف آموزشی، لزوم تغییر را درک نمایند(۳). یکی از روش‌های نوین تدریس، روش تفحص گروهی می‌باشد که شامل تبادل دو جانبه اطلاعات، عقاید و احساسات بین فرادهنده و فراگیر است(٤). در این روش می‌توان علاوه بر افزایش دانش فراگیر، اخلاق اجتماعی، شیوه برخورد با مسائل و مشکلات را آموزش داد(۱).

تا کنون تحقیقات گسترده‌ای مبنی بر تأثیرگذاری روش تدریس تفحص گروهی انجام گرفته و این روش به عنوان عامل افزایش‌دهنده یادگیری فراگیران توصیه شده است(۵، ۸و۹). فراگیران در داخل گروه و بین گروه با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و همکاری، اعتماد به نفس و درک آنها افزایش می‌یابد، در نتیجه، نمرات بهتری را کسب می‌کنند و در عین حال، فراگیران شیوه یادگیری فعال را نیز فرا می‌گیرند(۱۰). گرچه این شیوه تدریس برای مدرس آسان نیست، اما قدرت تجزیه تحلیل مطالب، مهارت یادگیری و برقراری ارتباط با یکدیگر را در فراگیر رشد می‌دهد(۱۱). در پیشینه تحقیق، مطالعات بسیار کمی بر روی شیوه تدریس تفحص گروهی در پرستاری انجام گرفته و یا حداقل در دسترس پژوهشگر قرار نگرفت.

همان گونه که سخن به میان آمد، افزایش میزان یادگیری در شیوه تدریس تفحص گروهی و همچنین کسب مهارت‌های اجتماعی که مورد نیاز بسیار پرستاران در محیط‌های بالینی است، بسیار اهمیت دارد. با توجه به شرایط تحصیل در رشته پرستاری و نیاز به ایجاد پویایی در این رشته، برای ابداع، نوآوری و توسعه آن و اهمیت آموزش پرستاری که در حال حاضر به سمت یادگیری در طول عمر می‌باشد، پژوهشگران بر آن شدند تا به مقایسه تأثیرآموزش به شیوه سخنرانی با آموزش به شیوه تفحص گروهی در درس بهداشت جامعه (یک) دانشجویان پرستاری در دانشگاه شاهد در سال ۱۳۸۲ بپردازند.

روش‌ها

پژوهش حاضر، مطالعه‌ای نیمه تجربی است. کلیه دانشجویانی که واحد بهداشت جامعه (یک) را در دانشگاه شاهد انتخاب کرده بودند (٤۹ نفر)، به صورت سرشماری به عنوان نمونه پژوهش، مورد مطالعه قرار گرفتند. ابتدا دانشجویان از نظر متغیرهای: سن، جنس، معدل ترم گذشته و سکونت در خوابگاه، همسان‌سازی شدند. سپس افراد هر جفت به صورت تصادفی ساده در دو گروه روش تدریس به شیوه سخنرانی (۲۵ نفر) و تفحص گروهی (۲٤ نفر) قرار گرفتند.

ابزار گردآوری داده‌ها، فرم اطلاعات دموگرافیک و آزمون بهداشت جامعه (یک) بود. آزمون بهداشت جامعه به صورت پیش‌آزمون و پس‌آزمون با تعداد ٤۰ سؤال چهار گزینه‌ای و بارم نیم نمره برای هر سؤال طراحی شد که سؤالات این دو آزمون دارای اهداف یکسانی بودند. سؤالات پیش‌آزمون، زمینه علمی دانشجویان پیرامون مباحث مورد نظر را می‌سنجید و سؤالات پس‌آزمون، میزان اطلاعات کسب شده در خصوص مباحث مورد نظر را مورد سنجش قرار می‌داد. اعتبار آزمون با استفاده از اعتبار محتوی و پایایی آن با آزمون کودر ریچاردسون (Kuder Richardson) r=۰/۸ تأیید گردید.

محتوای درس مطابق با سرفصل مصوب، به وسیله یکی از پژوهشگران، که مدرس درس بهداشت جامعه بود، ارائه گردید. در جلسه اول، طرح درس به کلیه دانشجویان در هر دو گروه داده شد و از آنها پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس به مدت ۱٦ جلسه ۱:٤۵ ساعت در یک گروه آموزش به شیوه تدریس سخنرانی و در گروه دیگر، آموزش به شیوه تفحص گروهی ارائه گردید. هر دو گروه از لوازم سمعی و بصری سود می‌بردند و زمان برگزاری کلاس در هر دو گروه، صبح بود و درس توسط یک مدرس ارائه شد.

در شیوه تفحص گروهی، در جلسه اول، ابتدا شیوه تدریس توسط مدرس بیان شد، پس از اطمینان از درک شیوه تدریس توسط دانشجویان، به ٦ گروه ٤ نفری تقسیم شدند و به اعضای هر گروه شماره یک تا چهار داده شد. در پایان هر جلسه، اهداف رفتاری و

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

منابع مورد نظر درس جلسه بعد مورد تأکید قرار می‌گرفت. در طی یک هفته دانشجویان فرصت داشتند منابع مورد نظر را که در کتب، مجلات، گزارشات سازمان‌های بهداشتی و... بود، به صورت گروهی بررسی کرده و در جلسه بعد با آمادگی کافی برای بحث و تبادل نظر حضور یابند. در هر جلسه یک شماره به صورت تصادفی انتخاب می‌شد و هر یک از اعضای گروه‌ها که دارای آن شماره بودند به عنوان سر گروه راجع به موضوع درس صحبت می‌کردند. بدین ترتیب، هر یک از اعضای گروه‌ها، چهار بار در طول ترم سر گروه می‌شد. بعد از بحث سرگروه‌ها، دیگر اعضای گروه هم اگر مطالبی داشتند بیان می‌کردند و در خاتمه، مدرس مطالب را جمع‌بندی و خلاصه می‌کرد، مدرس، نقش رهبر و هماهنگ‌کننده گروه را بر عهده داشت. دو هفته پس از جلسه نهایی، از هر دو گروه پس‌آزمون (٤٠ پرسش)، به صورت سؤالات چهار گزینه‌ای به عمل آمد. مجموع نمرات پیش و پس‌آزمون از ٢٠ سنجیده شد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزار آماری SPSS-9.5 استفاده شد و یافته‌ها با آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی، آزمون‌های ساین (Sign) و من ویتنی یو (Mann Whitney U test) سنجیده شد. چون داده‌های این مطالعه دارای توزیع نرمال نبود، بنابراین، از آمار ناپارامتری استفاده شد. آزمون ناپارامتری من ویتنی یو جهت برای مقایسه میانگین نمرات قبل و همچنین بعد دو گروه مستقل و آزمون ناپارامتری ساین (Sign) نیز برای مقایسه میانه‌های نمرات قبل و بعد از مداخله هر یک از گروه‌ها مورد استفاده قرار گرفت.

نتایج

این مطالعه بروی ٤٩ دانشجو پرستاری، در دو گروه تدریس به شیوه تفحص گروهی (٢٤ نفر) و سخنرانی (٢٥ نفر) انجام گرفت. نمونه‌های این مطالعه در هر دو گروه با میانگین سنی ٢١ سال و انحراف معیار دو سال بود. اکثریت دانشجویان، زن (به ترتیب در گروه سخنرانی و تفحص گروهی ٧٠ و ٨٠ درصد)، نود درصد دانشجویان هر دو گروه، مجرد و ٥٠ درصد آنها ساکن خوابگاه بودند. معدل ترم گذشته هر دو گروه ١٦ با انحراف معیار ١ بود. تحصیلات پدر اکثریت دانشجویان گروه‌های سخنرانی و تفحص گروهی به ترتیب: ٦٦/٧ و ٥٨/٣ درصد در حد سیکل و کمتر و تحصیلات مادر اکثریت در گروه سخنرانی (٥٥ درصد) دیپلم و بالاتر و در گروه تفحص گروهی (٦٢/٥ درصد) سیکل و کمتر بود. شغل پدر اکثریت هر دو گروه کارمند (٤٥ تا ٤٦ درصد) و شغل مادر اکثریت آنها خانه‌دار (به ترتیب:١٠٠ و ٨٧/٥ درصد) بود.

میانگین نمرات پیش‌آزمون در گروه سخنرانی ١٥/٢ با انحراف معیار ١/٥ و در گروه تفحص گروهی ١٤/٤ با انحراف معیار ١/٥ بود. آزمون آماری من ویتنی یو اختلاف معنی‌داری را بین دو گروه نشان نداد ($P>0/05$ و $T=1/58$)، یعنی، دانش اولیه دو گروه قبل از مداخله تقریباً یکسان بوده است.

میانگین نمرات پس‌آزمون در گروه سخنرانی ١٥/٦ با انحراف معیار ١/٦ و در گروه تفحص گروهی ١٦/٩ با انحراف معیار ١/٤ بود که آزمون من ویتنی یو با $T=2/56$ و $df=47$ و $P<0/01$ اختلاف معنی‌داری را بین دو گروه در پس‌آزمون نشان داد بدین صورت که نمرات دانشجویان با روش آموزش تفحص گروهی بیشتر بود. آزمون ساین نیز بیانگر آن بود که میزان یادگیری دانشجویان در گروه سخنرانی در مراحل قبل و بعد از مداخله، تفاوت معنی‌داری داشته است ($P<0/04$ و $df=24$ و $T=2/3$). همچنین در گروه تفحص گروهی، نمرات دانش قبل و بعد از مداخله تفاوت معنی‌داری داشته است ($P<0/001$ و $df=23$ و $T=4/20$). توزیع فراوانی نمرات دانشجویان در درس بهداشت (یک)، قبل و بعد از آموزش به روش‌های سخنرانی و تفحص گروهی در جدول یک ارائه گردیده است.

جدول ١. فراوانی نمرات دانشجویان پرستاری در درس بهداشت جامعه (١) قبل و بعد از آموزش به روش‌های سخنرانی و تفحص گروهی.

نمرات بهداشت جامعه (١)	شیوه سخنرانی (n = ٢٥)		شیوه تفحص گروهی (n = ٢٤)	
	قبل	بعد	قبل	بعد
کمتر از ١٥	١٠(٪٤٠)	٧(٪٢٨)	١٣(٪٥٤/٢)	١(٪٤/٢)
١٥-١٧	١٠(٪٤٠)	١٢(٪٤٨)	١٠(٪٤١/٧)	١٣(٪٥٤/٢)
بیشتر از ١٧	٥(٪٢٠)	٦(٪٢٤)	١(٪٤/٢)	١٠(٪٤١/٧)

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

در گروه آموزش به شیوه سخنرانی، ضریب همبستگی پیرسون بین متغیر معدل ترم گذشته و میزان یادگیری با $P<۰/۰۰۸$ و $r=۰/۵۳$ همبستگی متوسط و مثبتی نشان داد ولی بین متغیرهای جنس، تحصیلات پدر و مادر، شغل پدر و مادر و استفاده از خوابگاه با میزان یادگیری در هر دو گرو ارتباط معنی‌داری وجود نداشت.

بحث

پژوهش حاضر نشان داد میزان یادگیری به شیوه تفحص گروهی بهتر از تدریس به شیوه سخنرانی بوده است.

در مطالعات دیگر نیز، مشخص شده که شیوه تدریس تفحص گروهی در میزان یادگیری مؤثرتر بوده است(۱،۵،۶و۸). در تدریس به روش تفحص گروهی، فراگیران در داخل گروه و بین گروه، با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و همکاری، اعتماد به نفس و درک آنها افزایش می‌یابد، در نتیجه، نمرات بهتری کسب می‌کنند و در عین حال، فراگیران شیوه یادگیری فعال را نیز فرا می‌گیرند(۱۱). گرچه این شیوه تدریس برای مدرس آسان نیست، اما باعث قدرت تجزیه تحلیل مطالب، مهارت یادگیری و برقراری ارتباط با یکدیگر در فراگیر می‌شود(۱۲). شیوه تفحص گروهی در افزایش مهارت اجتماعی شدن، توانایی بحث و نتیجه‌گیری فراگیر مؤثر است(۱). از نظر پوشش محتوای دروس هم، در این پژوهش، محتوای درس بر اساس سرفصل مصوب تعیین شد، بنابراین، از نظر پوشش محتوی هم مشکلی وجود نداشت بطور کلی تدریس به این شیوه، در ارتقای سطح علمی دانشجویان پرستاری و یادگیری طولانی مدت آنها مؤثر است و از سویی، باعث افزایش مهارت برقراری ارتباط و اجتمایی شدن آنها می‌گردد که این مهم در گروه‌های علوم پزشکی، بخصوص پرستاری، بسیار با اهمیت و ارزشمند است.

در گروه تدریس به شیوه سخنرانی، معدل ترم گذشته با میزان یادگیری همبستگی داشت در حالی که در مطالعه‌ای، بین متغیرهای دموگرافیک و میزان یادگیری در تدریس به شیوه سخنرانی و تدریس به شیوه حل مسأله، ارتباط معنی‌داری به دست نیامده است(۹). باید توجه داشت افرادی که در ترم قبل نمرات خوبی را اخذ نموده‌اند، اگر در موقعیت و شرایط یادگیری مساعدی قرار گیرند، می‌توانند میزان یادگیری و یادداری بیشتری نیز داشته باشند، ولی عواملی نظیر: از بین رفتن انگیزه، عدم همسانی سبک یادگیری با سبک آموزش، ماهیت روش آموزش، عدم تناسب موقعیت با اهداف و ناتوانی معلم در ایفای نقش، مانع یادگیری می‌گردد. به نظر می‌رسد همبستگی نداشتن معدل ترم گذشته با میزان یادگیری در شیوه تفحص گروهی، در ماهیت روش تدریس باشد، بدین مفهوم که، چون روش تفحص گروهی یک شیوه جدید برای فراگیران بوده، بنابراین، میزان یادگیری آنها از معیارهای قبلی معدل تبعیت نکرده است.

با توجه به اهمیت استراتژی آموزش تفحص گروهی (افزایش میزان یادگیری و کسب مهارت‌های بحث و گفتگو برای برخورد با مسائل و مشکلات و مهارت برقراری ارتباط) و ضرورت نوآوری در آموزش پرستاری، پژوهشگر امیدوار است نتایج این تحقیق بتواند برنامه‌ریزان را بر آن دارد که به منظور توفیق بیشتر در اجرای این شیوه و ایجاد عادت و مهارت در امر یادگیری بر پایه تفحص گروهی، آمادگی‌های لازم را در بدو شروع تحصیل دانشگاهی دانشجویان، سامان بخشند.

انجام مطالعات دیگر به منظور بررسی تأثیر برگزاری تدریس تفحص گروهی در دروس دیگر رشته پرستاری و دیگر رشته‌های علوم پزشکی و بررسی نقاط قوت و ضعف این شیوه تدریس توصیه می‌گردد.

منابع

۱. شعبانی سبحانی ز. تأثیر روش‌های تدریس در افزایش توانایی‌های شناختی، عاطفی و رفتاری دانش‌آموزان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳۷٤.

2. Jarvis P. Life long education and learning to nursing. Nurse Education Today 1997; 17(7): 49-55.

3. Loving GL, Wilson JS. Infusing critical thinking development. Nurse Educator 2000; 25(2): 70-75.

٤. اسدی نوقابی الف. فرایند یادگیری و اصول آموزش به بیمار. چاپ دوم. تهران: بشری. ۱۳۸۱.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

۵. اسدپور م. بررسی تأثیر آموزش به روش بحث گروهی بر میزان مصرف سیگار دانش‌آموزان پسر دبیرستان‌های شهر رفسنجان در سال تحصیلی ۷۷- ۱۳۷٦. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۷.

٦. دلدار م. بررسی مقایسه‌ای تأثیر روش‌های آموزش سخنرانی و بحث گروهی در آگاهی و نگرش رابطین بهداشتی نسبت به تنظیم خانواده. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران. دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. ۱۳۷۷.

۷. عابدینی مر. مقایسه تأثیر روش‌های آموزش سخنرانی با Peer Assisted Learning بر میزان یادگیری و یادداری دانشجویان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. ۱۳۸۰.

8. Dibiasia D, Groccia JE. Active and cooperative learning in an introductory chemical engineering course. [cited 2003 april 2]: available from: URL:http://www.fie.engrng.pitt.edu/fie95/3c2/3c25.htm.

۹. عطاءاللهی ز. بررسی مقایسه‌ای تأثیر استفاده از دو روش آموزش مبتنی بر مسأله و سخنرانی بر میزان یادگیری و یادداری دانشجویان پرستاری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. ۱۳۷۵.

10. Special Teaching Topics for TAS. [cited 2004 july 10]: available from: URL:http://id-www.ucsb.edu/ic/ta/hdbk/ta3.2.html.

11. Johnson DW. Cooperative group learning increasing college faculty instructional productivity. [cited 2004 july 10]: avaible from: URL:www.ntlf.com/html/lib/bib/92-2dig.htm.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

The effect of Lecture and Focus Group Teaching Methods on Nursing Students' Learning in Community Health Course

Heravi M, Jadid Milani M, Rejeh N

Abstract

Introduction. *New methods of teaching in nursing education has not been extensively investigated in Iran. Considering the importance of nursing education promotion and successful application of new methods of teaching, especially focus group method, this study was conducted to determine and compare the effect of lecture, and focus group teaching methods on nursing students' learning in community health course (1) at Shahed University in the year 2002-2003.*

Methods. *A semi-experimental study was conducted on 49 nursing students who had community health course (through census sampling method). After matching the variables of sex, gender, mean grade of previous semester and the use of students' dormitory, 24 students were selected for focus group and 25 students for lecture group, randomly. A teacher taught them using the two methods, during the morning for one hour, 45 minutes, and for 16 sessions. The data colleting tool was a demographic data sheet and community health test in the form of multiple choice questions. Both groups took the pretest and demographic data sheet at the first day of the course and post-test at the last day. The data were analyzed by SPSS 9.5 using frequency distribution, mean, standard deviation, Mann Whitney and Sign test.*

Results. *The learning rate increased significantly in both focus group method and lecture method groups. But, in the group taught by focus group method, the learning rate was significantly higher than lecture group method. The mean grade of previous semester in lecture method group showed a positive moderate correlation with their learning rate.*

Conclusion. *Considering the role of focus group method in making the students active in learning, developing their social skills and improving their communication skills, it can replace lecture teaching method. It is suggested that teachers and educational planners apply this method in students' education. More studies are recommended to investigate the weaknesses and strengths of this method.*

Key words. Teaching method, Focus group, Lecture, Learning, Nursing student, Community health.

Address. Heravi M, Shahed School of Nursing and Midwifery, Tehran, Iran.

Source. Iranian Journal of Medical Education 2004; 11: 55-59.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]